

Töötleva tööstuse valikud kliimapoliitikas

Ahti Asmann
Juhatuse esimees
Viru Keemia Grupp

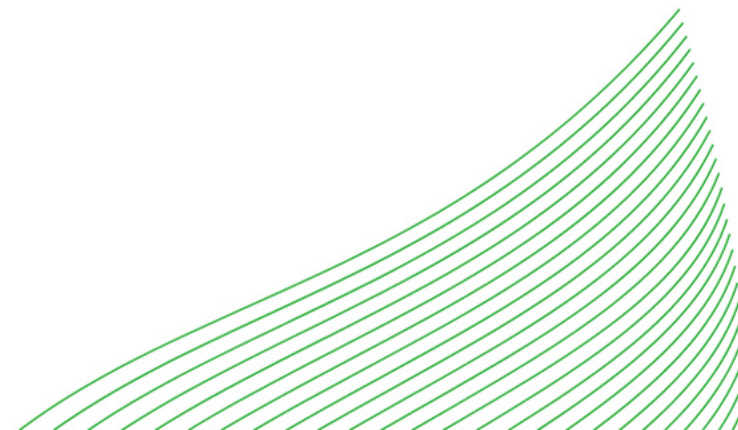
Arvo Pärdi Keskus
12. september 2023

”Vähenedemas on oskus jääda viisakalt
eriarvamusele.”

**President Karis: vabadus on Eesti riigi olemus ja
tugevus**

20.08.2023

„Ma ei usu, et nad päris hulluks lähevad...”

Nov 2021

Ireland would need to cull up to 1.3 million cattle to reach climate targets

With more than a third of the country's greenhouse gases coming from farming, Dublin faces huge pressure over reduction aims

June 2023

Ireland Proposes Culling 200,000 Cows to Help Meet Climate Goals, Farmers Push Back

The proposal's announcement also caught the attention of Elon Musk, Tesla's CEO.

"This really needs to stop. Killing some cows doesn't matter for climate change," he wrote in a recent tweet.

Kas oleks olnud parem kui ENMAK 2030 oleks olnud seadus?

Vabariigi Valitsuses vastu võetud 20.10.2017

- Uute elektritootmisvõimsuste rajamine toimub **turupõhiselt, mitte subsiidiumidele tuginevalt ja majanduse konkurentsivõime arvelt.**
  - Eestis on täna **arendusjärgus** enam kui **1 000 MW** ulatuses tuuleparke nii maismaal kui rannikuvetes, **500 MW** pumphüdroakumulatsioon-elektri jaam ... **toetatakse vastavate projektide realiseerimist.**
  - Põlevkivisektori ettevõtete plaanide elluviimisel (6 *Enefit õlitehast*) ... **Eesti muutub energiat netoeksportivaks riigiks ning põlevkivisektori osakaal riigi sisemajanduse koguproduktist kahekordistuks.**
-

Kas vajame Eesti Kliimaseadust?

VKG seisukoht

- Jätkusuutlikkus ja kliimaneutraalsus on erinevad asjad.
  - Null CO₂ netoheide kui seadusega fikseeritud eesmärk on väga, väga halb mõte.
  - Lahenduste osas tuleb olla pragmaatiline – 80/20 on mõistlik printsiip.
  - Null CO₂ netoheitme jõuline rakendamine nõrgestab oluliselt EL-i majandust (ja geopoliitilist positsiooni) konkurentsivõime muu maailmaga.
  - Euroopa on tänaseks valiku teinud – peame mõtlema, kuidas Eestis seadust täita.
  - Kliimaseadust on vaja, et teada kas ja kuhu investeerida.
-

Milline on rohelepp EESMÄRK?

Euroopa roheline kokkulepe

Tegemist on uue **majanduskasvu strateegiaga**, mille eesmärk on muuta EL õiglaseks ja jõukaks, nüüdisaegse, ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega ühiskonnaks, kus 2050. aastaks **ei ole enam kasvuhoonegaaside netoheidet ja kus majanduskasv on ressursikasutusest lahutatud.**

Olulised sõnad

→ Majanduskasv	→ Konkurentsivõimeline majandus
→ Õiglane	→ Ei ole enam
→ Jõukas	kasvuhoonegaaside netoheidet
→ Nüüdisaegne	→ Majanduskasv on
→ Ressursitõhus	ressursikasutusest lahutatud.

Mida Eesti selle all mõtleb?

Kes annab tõlgenduse?

Milline on rohelepp EESMÄRK?

Euroopa roheline kokkulepe

Tegemist on uue **majanduskasvu strateegiaga**, mille eesmärk on muuta EL õiglaseks ja jõukaks, nüüdisaegse, ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega ühiskonnaks, kus 2050. aastaks **ei ole enam kasvuhoonegaaside netoheidet ja kus majanduskasv on ressursikasutusest lahutatud**.

*Rohepoliitika ekspertrühma
raport 07.04.2022*

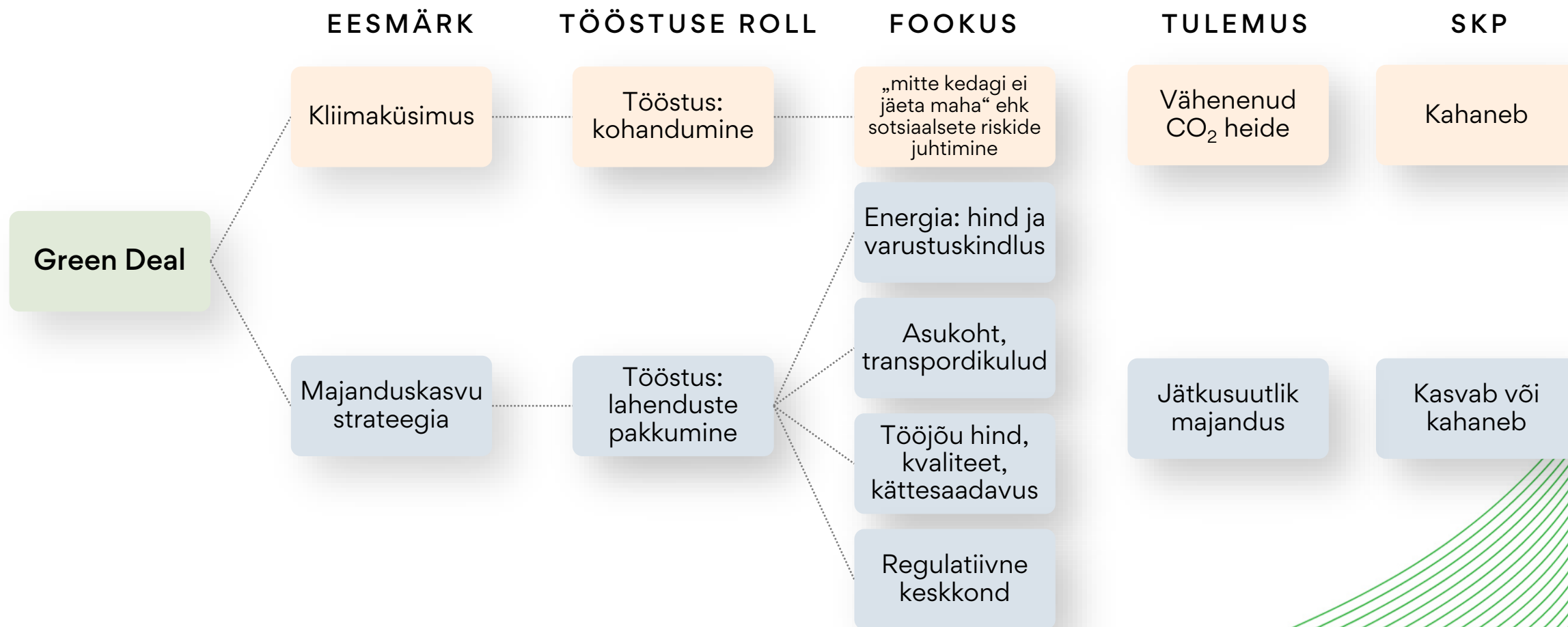
- Rohepoliitika põhiülesanne on kujundada kestlik, loodust ja keskkonda hoidev, globaalselt konkurentsivõimeline, kliimarisikidest vähe haavatav ning õiglane Eesti majandus ja ühiskond. Praeguses julgeolekukriisis on vaja rohepööret kiirendada, sest see aitab suurendada ühiskonna vastupidavust/kerksust ja kohanemisvõimet ning vähendada haavavust välistest teguritest.

Oleme Eestis ja Euroopa Liidus seadnud sihiks saavutada **kliimanetraalne ja keskkonnasõbralik majandus** aastaks 2050. Tahame sel teekonnal juba järgmise kümne aastaga oluliselt vähendada inimtegevuse mõju keskkonnale, sest mida kauem me sellega ootame, seda rohkem jääme muust maailmast maha. Möödapääsmatud eesmärgid tuleb saavutada viisil, mis arvestab meie hetkeseisu ja eripärasid, hoiab meie kultuuri ja traditsioone ning tagab meie majanduse konkurentsivõime ega jäta kedagi maha. Peame tegema seda **üheskoos ja üksteise vajadusi arvestades**.

Eesti tugevusteks on edukalt ja enne teisi tehtud **digipööre**, leidlikud ja ühtehoidvad **kogukonnad**, innovatsioonile suunatud ettevõtlus, **avatus** uutele tehnoloogiatele ning tugevad teadmised **loodusteadustes**. Saame neid kasutada keskkonnasõbralikule majandusele liikudes edu saavutamiseks ning enda näoga rohepöörde vormimiseks.

<https://www.valitsus.ee/valitsuse-eesmargid-ja-tegevused/rohepoliitika>

Eesmärk määrab fookused ja tulemuse

“Rohepööre on koos digipöördega suur majanduslik võimalus ning seda on võimalik muuta Eesti edulooks.”

Rohepoliitika ekspertrühma raport 7.04.2022

“Rohepööre ongi majanduskasvu programm.”

Koalitsiooni kommentaarid koalitsioonilepingule

Julge eesmärk ei garanteeri võitu

Avamishind	445,00	Turukap.	187,99 mld	CDP tulemus	A
Kõrgeim	446,80	P/E suhe	-	52 näd kõrg.	752,60
Madalaim	440,40	Div.-määr	-	52 näd mad.	414,00

Tagasiside

Lisateave: Orsted A/S →

Tööstus täna - Eesti töötlev tööstus

Andri Haran (MKM) esitlus Riigikogu tööstuse toetusrühmale 05.09.2023

EESTI MAJANDUS

Töötlev tööstus on Eesti suurim majandusharu

EKSPORT

Töötlev tööstus annab ligi 2/3 ekspordist

1% tööstuse ekspordikäivet tähendab ca 110 miljonit eurot (2021)

SKP

Töötlev tööstus annab ca 15% SKPst

ETTEVÕTTED

Töötleva tööstuse sektoris tegutseb ca 7 900 ettevõtet

TÖÖKOHAD

360 000 sõltuvat töökohta ehk üle poole kõikidest tööga hõivatutest (120 tuh otsest + hinnanguliselt 240 tuh kaudset töökohta)

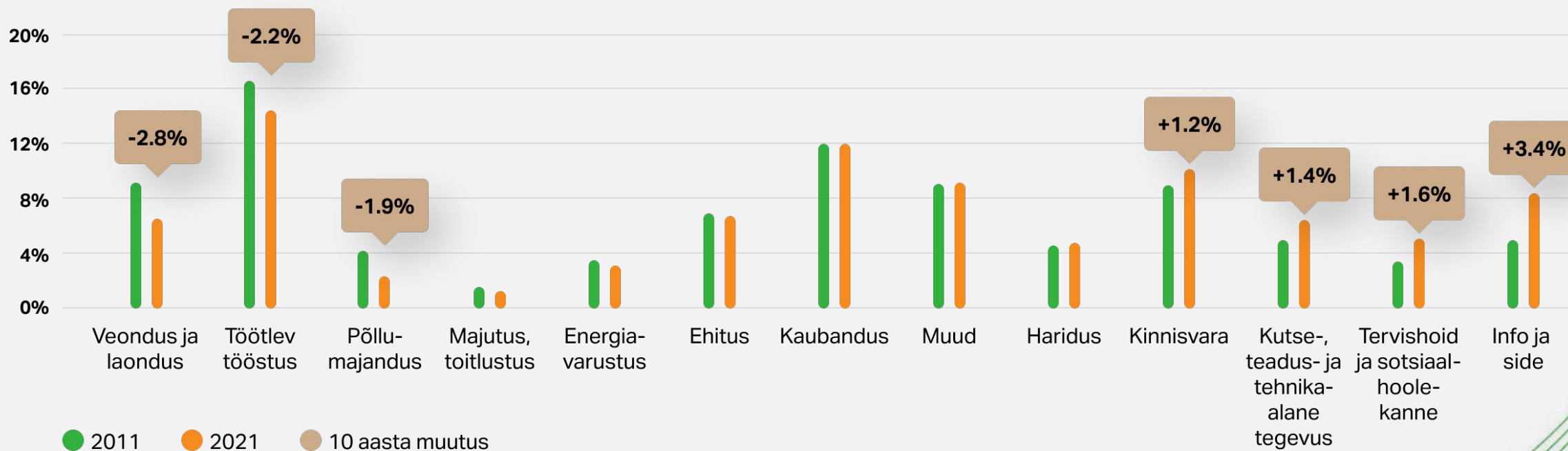

TOOTLIKKUS

Eesti tootlikkus 83%, tööstuses ligi 58% EL keskmisest (2022)

SKP jagunemine ja dünaamika

„Rohepööre on suur võimalus“

TUGEVUSED

Tugevdage konkurentsieelist

- Julgus teha (ebapopulaarseid) otsuseid.

NÕRKUSED

Leevendage mõju

- Kõrge tootmissisendite kulu (energia, transport, toore, tööjõud).
- Väike siseturg.

VÕIMALUSED

Looge uued konkurentsieelist pakkuvad allikad

- Uute tehnoloogiate arendamine.
- Uute tehnoloogiate juurutamine.

OHUD

Jälgige riske ja olge valmis kohanema

- Demograafia.
- Inflatsioon.
- Vaesumine, sotsiaalsed probleemid, julgeolek.

Lahendus: Tööstuse Tiigrihüpe

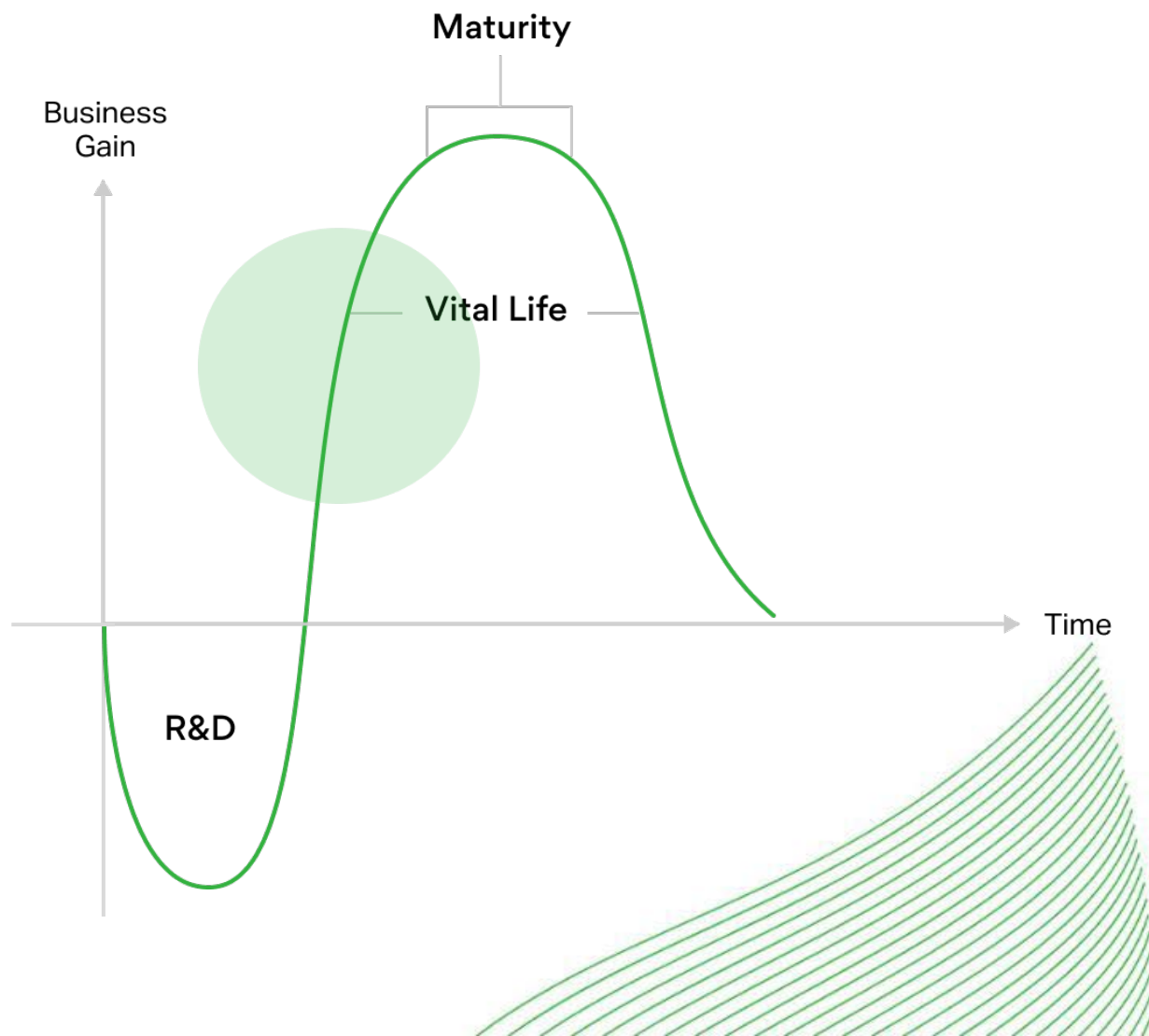
**Tööstuse Tiigrihüpe =
uute tehnoloogiate juurutamine Eestis.**

„Päris lahendust“ pakkuvad tehnoloogiad:

- “puhta toote” hinnapreemia on mõistlikus suuruses;
- mõistlik energiabilanss;
- tehnoloogia tööstuslikult testitud;
- efekt majandusele kohene.

Vajab investeerimisriskide maandamist

- toormeturg välja kujunemata;
- lõppturg välja kujunemata.

Kliimaseadus: Millest alustada?

- Mis on eesmärk?
- Millised on eesmärgini jõudmise alternatiivid?
- Mis on meile jõukohane teha?
- Mida oleme valmis tegema?

või

- Kas eesmärk pühendab abinõu?

Kliimaseaduse kontseptsioon - üldosa

Eesmärk: tagada majanduskasvu strateegia elluviimine eesmärgiga muuta Eesti õiglaseks ja jõukaks, nüüdisaegse, ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega ühiskonnaks, kus 2050. aastaks ei ole enam kasvuhoonegaaside netoheidet ja kus loodusressursside kasutamine on jätkusuutlik.

EKS ellurakendamisel tuleb järgida alljärgnevat **põhimõtteid**:

1. Eesti kliimaeesmärk ja selle saavutamise meetmed ei tohi seada ohtu Eesti **rahvuse, keele ja kultuuri säilimist** läbi aegade.
2. Eesti kliimaeesmärk ja selle saavutamise meetmed ei tohi seada ohtu Eesti riigi **konkurentsivõime** ja **majanduse jätkusuutlikku arengut**.
3. Eesti kliimaeesmärk ja selle saavutamise meetmed peavad olema **proportsionaalsed** ning enim mõjutatud isikutele tuleb ette näha **leevendusmeetmed**.
4. Eesti kliimaeesmärk ja selle saavutamise meetmed määratakse kindlaks **kaasavas** menetluses.
5. Eesti kliimaeesmärgi saavutamise meetmed peavad olema **kulutõhusad** ja tagama **investeeringiskindluse**.

Kliimaseaduse kontseptsioon - eriosa

- Eesmärgid ja vahe-eesmärgid peavad olema seatud tegevusalade lõikes.
- Ühe tegevusala eesmärkide täitmata jätmist ei saa kompenseerida teise tegevusala eesmärkide või nõudmiste karmistamisega.

Põlevkivi

- Põlevkivi kaevandamine ja PKÕ tootmine ja sellega seotud väärindamine on peale 2050. aastat lubatud kui tegevus tervikuna vastab kliimaneutraalsuse tingimustele.
- Juhul kui riik soovib PKÕ tööstusele seada kliimaneutraalsuse eesmäärke varasemaks või fikseerida ülejõu käiva süsinikuheitme vähenemise graafiku, siis Riik hüvitab kliima kaitse eesmärgil ettevõtete tegevuse ennetähtaegse lõpetamise tulemusel ettevõtetele saamata jäänud tulu 2050. aastani.

Kokkuvõte

Rohereform Eestis ei saa olla vaid kliima kaitse küsimus, vaid majanduskasvu tagavalt ulatusliku ühiskondliku ümberkorralduse küsimus.

Investeeringuteta jääb Eesti rohepöördes kaotajaks. Investeeringute nimel peab pingutama. Kasvu saavutamiseks peab ka riik investeerima otsest ja kohest ühiskondlikku kasu loovatesse projektidesse.

Kriitiline on kokku leppida käitumisjuhis kui kliimaeesmärkide saavutamine osutub Eestile üle jõu käivaks.

Täna!
Küsimused?

